

Въ общата стая е можело да се влиза отъ всѣкого въ всѣко време. Околовръстъ край стениѣ е имало мендери, заслани съ рогозки и килимчета съ възглавници. Надъ мндеритѣ е имало полици, по които сж били наредени описанитѣ по-горѣ книги. До „общата стая“ е имало малка стаичка съ оджакъ, кждето се е приготвявало кафе за посетителитѣ. Тукъ често пжти следъ отпускъ на черква сж се събирали чорбаджии и еснафа, които сж слушали четенето отъ нѣкой даскалъ „Царственика“ и дошлиѣ нови „газети“. Не е било рѣдкость да се повдигатъ бурни прения по политически въпроси въ свѣзка съ съвременни новини.

П. Р. Славейковъ, който идва за учителъ въ 1849 г. въ Трѣвна, е подкрепялъ тая четалня. Съществуването на книгохранителницата отъ 1847 г. е траело дори до 1871 година.¹⁾

Както Б. Даскаловъ, така и К. Мутафовъ²⁾ приематъ, че тая книгохранителница е първото българско читалище, макаръ че сжщинското Трѣвненско читалище е основано презъ 1871 г. когато билъ изготвенъ и приетъ устава му. Това тѣхно мнение е погрѣшно и азъ не го сподѣлямъ.

Сжщо такова мнение има изказано отъ Д. Мариновъ³⁾ по отношение на Ломското читалище „Постоянство“, което той приема, че е основано отъ Кръстю Стояновъ Пишурка въ 1848 г. заедно съ отварянето на училището — 15 септемврий, когато започнали занятията...

„... Презъ време на почивката, когато сж учили и презъ празничнитѣ или недѣлни дни той (Пишурката) се събиралъ съ тѣхъ на разговоръ и разкази... Надъ вратата на една стая той билъ турилъ таблица съ надписъ „Читалище“. Това станало още първата седмица следъ почване на занятията. И така основата на „Читалището“ била турната. Въ това читалище калфитѣ самички или съ Пишурката се събирали та се разговаряли и прочитали вестници и книги. Освенъ вестници Пишурката имъ челъ и други книги, изъ които превеждалъ интересни и поучителни статии и откъслечи. Освенъ ученицитѣ въ читалището сж дохождали и нѣкои граждани, а особено страннитѣ търговци, които сж чели гръцки, френски и нѣмски вестници“.

Подобна книгохранителница, която сж наричали направо библиотека, е имало и при училището въ гр. Плѣвенъ, много време преди основаването на читалищата въ Свищовъ, Ломъ и Шуменъ, преди 1855 година. Въ гр. Прилѣпъ, Македония, по онова време сжщо е имало въ училището една голѣма стая, наречена „Читалищна“, кждето младежи и еснафи се събирали презъ празнични и недѣлни дни за да прочетатъ нѣкой вестникъ или нѣкоя българска книга и да заведатъ споръ по разни въпроси. Изобщо при много училища, по села и градове, презъ тоя периодъ отъ време (1835—1856 г.) е имало книгохранителници, кждето сж получавали излизащитѣ тогава вестници, списания и книги, достъпни за българското население и кждето сж ставали най-

¹⁾ Б. Даскаловъ. — Трѣвна въ миналото. V. Читалището. 1927, стр. 56.

²⁾ К. Мутафовъ. — Първата обществена библиотека въ България. (Списание „Българска мисль“. 1925. 568 стр.

³⁾ Д. Мариновъ. — Читалището въ гр. Ломъ преди освобождението. (Юбилеенъ сборникъ на читалище „Постоянство“. 1927).